

Wir fördern Zukunft.

Foretræde for Folketingets Energi-, Forsynings- og Klimaudvalg

Nord Stream 2 – betydning for det europæiske gasmarked

Tak for muligheden for at få foretræde for Folketingets Energi-, Forsynings- og Klimaudvalg.

Vi vil gerne redgøre for, hvorfor Wintershall som finansiel investor i Nord Stream 2 mener, at den danske godkendelsesproces bør behandle Nord Stream 2 som alle andre kommercielle projekter, og hvorfor muligheden i den nye danske lov for at sige nej til projektet af sikkerhedspolitiske årsager derfor ikke bør anvendes.

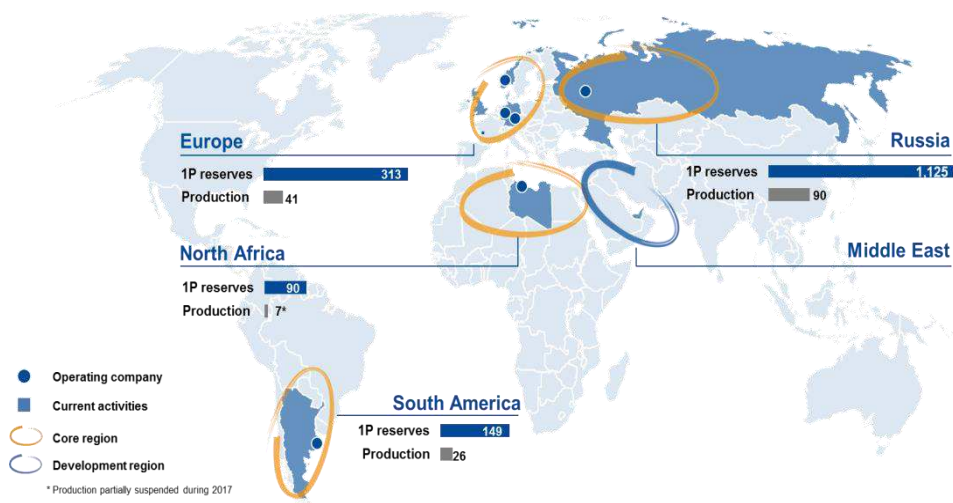
For Wintershall er Nord Stream 2 projektet et rent kommercielt projekt med det enkle formål at sikre tilstrækkelige forsyninger af gas til Europa fremadrettet. Efterspørgslen vil blive reguleret af de frie markedskræfter.

100 % BASF-datterselskab med mere end 80 erfaring i exploration og produktion

Wintershall – Energi til Europa er vores forretningskoncept

Upstream

Midstream

Rørledningsprojekt	Wintershalls økonomiske andel i %	Kapacitet milliarder m ³ p.a.	I drift siden
GASCADE grid	50,02	N/A	1992
EUGAL	25,26	51	2019
OPAL	40,00	36	2011
NEL	25,50	20	2012
Nord Stream AG	15,50	55	2011
Nord Stream 2 AG	op til 10 % finansieret	55	2019

Et datterselskab af BASF – We Create Chemistry

Wintershall er en privat virksomhed og et 100% BASF-datterselskab med 80 års erfaring i udvinding og produktion af gas og olie samt i gastransportprojekter.

BASF's produktionsfaciliteter i Europa anvender årligt en mængde gas, der svarer til det årlige samlede gasforbrug i Danmark. Sikring af tilstrækkelig gasforsyning til Europa er derfor af højeste vigtighed.

Af kortet fremgår at, foruden Argentina, er Wintershalls primære fokus udvinding og produktion af kulbrinter til energi til Europa. De fleste af Wintershalls reserver er i Rusland, hvor udvindingen sker i tre joint-ventures.

Transport af gas kræver effektiv infrastruktur og Wintershall deltager i flere rørledningsprojekter som anført i tabellen. Gascade, OPAL, NEL og EUGAL er operatører af transportsystemer og rørledninger i Tyskland.

EU har klare spilleregler for det indre gasmarked

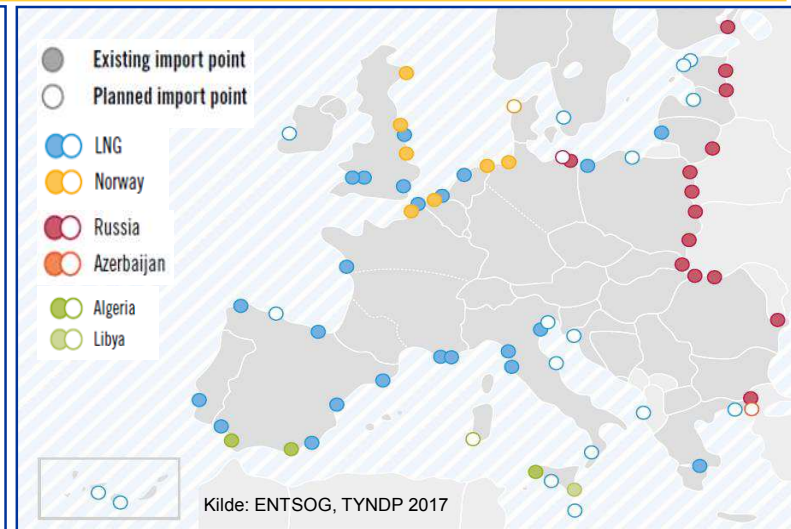
Rørledninger er muligheder, ikke forpligtelser

Den tredje energipakke i Europa har til formål at optimere det interne energimarkeds funktionalitet. Den dækker bl.a.:

- Retten til at vælge udbyderen af gas og elektricitet
- Styrkelse af myndigheders kompetence
- Samarbejde mellem operatører af transmissionssystemer.

Energipakken kontrolleres løbende af europæiske og nationale myndigheder

De fleste europæiske kunder (inkl. i Danmark, Polen og Ukraine) kan i dag frit vælge deres gasleverandører. Der er brug for ny infrastruktur for at muliggøre forsyningssikkerhed til Europa.

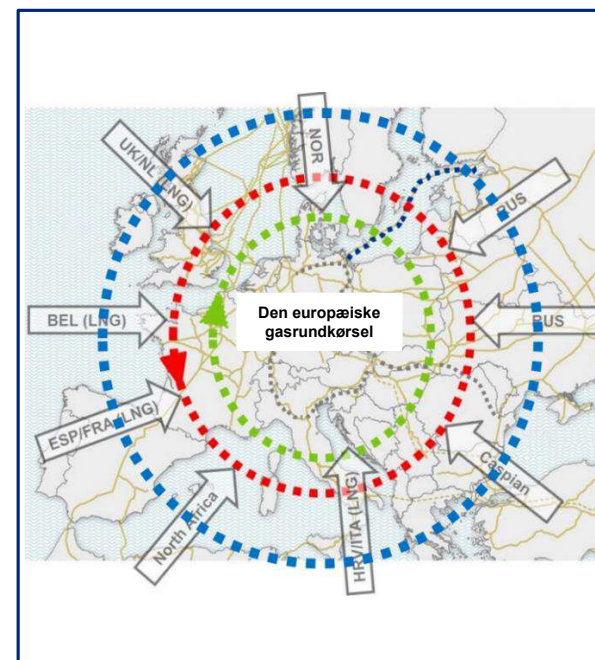
Med den tredje Energipakke har EU med succes skabt klare spilleregler for det indre gasmarked. Energipakken udgør en væsentlig forbedring af det indre energimarked til stor fordel for både forbrugerne og virksomheder med store produktionsanlæg som f.eks. BASF. Som følge heraf kan kunderne frit vælge hvilken udbyder af gas og elektricitet de ønsker.

Regulering heraf varetages af de nationale myndigheder. Gennem det seneste årti er der blevet investeret i samkøringslinjer og samarbejde mellem operatører af transmissionssystemer på tværs af grænserne. Overholdelsen af lovene bliver kontrolleret regelmæssigt.

Som et resultat har europæiske kunder formået at udvide vestlig forsyning til østlige regioner. Af kortet fremgår mangfoldigheden af importpunkter for gas til EU-lande fra Norge (i gult), Nordafrika (grønt), Rusland og Det Kaspiske Hav (rødt) samt talrige terminaler for flydende naturgas fra reserver uden for Europa.

I mere end to år har eksempelvis Ukraine ikke købt russisk gas. Og efter introduktionen af flere samkøringslinjer og terminaler for flydende naturgas har Polen nu mulighed for at købe 2/3 af den indenlandske efterspørgsel fra ikke-russiske leverandører. En ny rørledning fra Norge via Danmark til Polen kaldet Baltic Pipe skal snart godkendes af hollandske myndigheder. Dette projekt vil forsyne Polen med 10 milliarder m³ norsk gas om året.

- I mange år har de europæiske gasmarkeder været købers marked. Markedsandele bliver bestemt af kunder, ikke leverandører.
- Primære forsyningskilder er Norge, Rusland, Nordafrika og flydende naturgas (LNG).
  - Infrastruktur som LNG, Baltic Pipe Nord Stream 2 er nødvendige for at sikre yderligere mængder og skal baseres på konkurrence reguleret af efterspørgsel.
  - Den nye infrastruktur kan påvirke markedet positivt på grund af, at større mængder vil bidrage til forbedret likviditet. Alternativt har den nye infrastruktur kun en neutral indvirkning på markedet.

I Europa er der en stigende efterspørgsel på importeret gas. Heldigvis har Europa mange reserver i nærheden, ca. $\frac{3}{4}$ af verdens reserver. De primære forsyningskilder er Norge, Rusland, Nordafrika samt flydende naturgas (LNG).

Den infrastruktur, der skal føre reserverne til markederne, er i vidt omfang allerede på plads. Europa kan betragtes som en gasrundkørsel med knudepunkter, indløbs- og udløbspunkter, byttemuligheder og kommercielle strømme i alle geografiske retninger.

Der er imidlertid behov for yderligere infrastruktur for at importere mere gas. Moderne højtryksrørledninger er den mest miljøeffektive måde til transport af gas i Europa. Derfor kan ny infrastruktur påvirke markedet positivt på grund af større tilgængelige mængder.

I mange år har det europæiske gasmarked været købers marked.

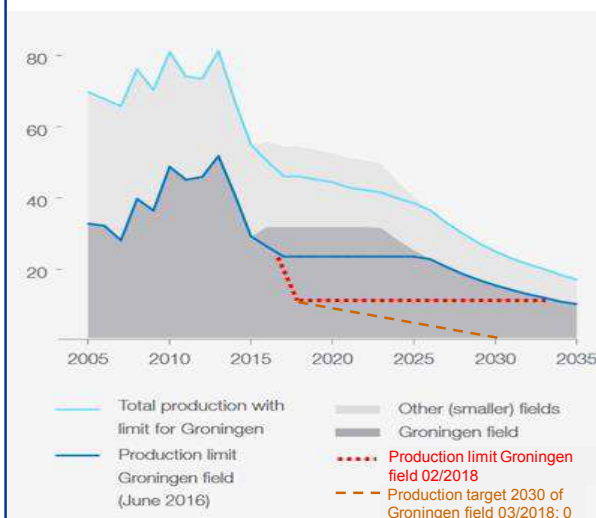
Forsyningskilder, markedsandele og priser bliver overvejende bestemt af kunderne, ikke leverandørerne.

Gasproduktion i Holland [bcm]

Produktionsgrænse Groningen-felt

Kilder: Prognos (2017), based on GTS (2015), Rijksoverheid (2016), Nederlands Ministeriet for Økonomi og Klima (2018); Wintershall (2018)

■ Udvikling de sidste årtier:

- Indenlandsk produktion falder. Total efterspørgsel stagnerer.
- Derfor stiger importefterspørgsel.

■ Ny udvikling vil påvirke den europæiske forsyningsituation fra 2019+:

- Reduktion af hollandske gasforsyninger på grund af Groningen-problemer
- Ukrainsk-russisk tvist om transit
- Øget fleksibilitet i relation til sæsonbetinget efterspørgsel (ref. februar/marts 2018).

Den seneste udvikling understøtter, hvorfor EU vil drage fordel af ny infrastruktur i form af Nord Stream 2 gasrørledningen.

Den hollandske stat besluttede sig for at reducere produktionen fra deres største landbaserede gasfelt, Groningen, væsentligt, på grund af jordskælv i området. Dette fremgår af grafen. Området får derfor brug for forsyninger andetsteds fra.

Norge har produceret gas på rekordniveau denne vinter og vil være i stand til at opretholde dette niveau i et stykke tid. På grund af de geologiske forhold vil norske felter dog ikke være i stand til at øge kapaciteten yderligere. Leverancer af flydende naturgas vil vokse – men vil være volatile (politiske forhold eller sæsonbetinget efterspørgsel etc).

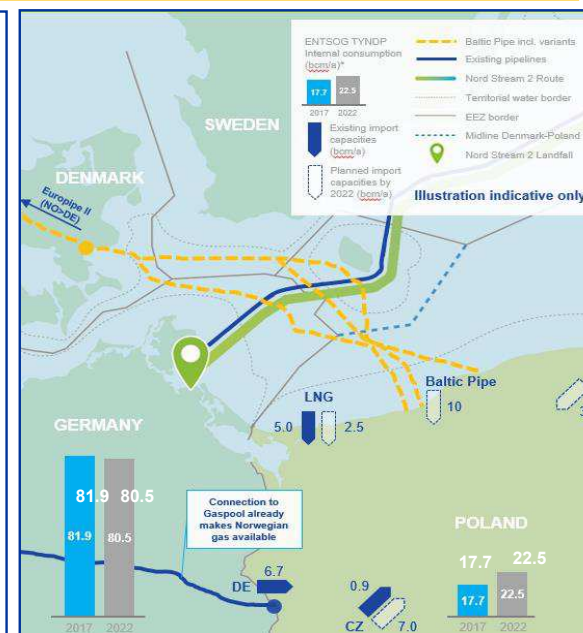
For Wintershall er Nord Stream 2 et kommercielt projekt

- Nord Stream 2 er et markedsfinansieret projekt. Det bør behandles som ethvert andet sammenligneligt projekt inkl. Baltic Pipe og allerede eksisterende Nord Stream pipeline.
- Som finansiel investor er det vores forventning at eksisterende lovgivning på ansøgningstidspunktet fastholdes.

Forhold som understøtter projektet er blandt andet:

- miljøvenligt (lokalt: parallel til eksisterende rute, globalt: lavt CO2-footprint)
- sæsonbetinget fleksibilitet og konkurrencedygtig prisfastsættelse.

Et datterselskab af BASF – We Create Chemistry

Billede: © Wintershall

For Wintershall er Nord Stream 2 alene et kommercielt projekt. Af kortet fremgår, at ingen af de to Nord Stream pipelines passerer Danmark på land ligesom ingen af dem er forbundet til det danske net. Derfor er betydningen af gasrørledningerne for gasforsyningen til Danmark yderst begrænset. Nord Stream 2 vil løbe parallelt med den eksisterende Nord Stream pipeline, så myndighederne er allerede bekendte med erfaringerne herfra eksempelvis, når det gælder miljømæssige aspekter. Som finansiel investor er det vores forventning at den eksisterende lovgivning på ansøgningstidspunktet for godkendelsen af Nord Stream 2 projektet finder anvendelse. Godkendelse af den aktuelle ansøgning vil understøtte et projekt, der er miljøvenligt på grund af den parallelle linjeføring, men også på grund af dets generelt lave CO2 footprint. EU behøver mere importeret gas tidligere end forventet og får således brug for yderligere importinfrastruktur allerede inden for de næste par år. På et indbyrdes forbundet og reguleret købers marked, som er baseret på regler udviklet og godkendt af EU, udgør importørledninger og terminaler muligheder men ikke forpligtelser til at købe gas. For Wintershall - som finansiel investor - er Nord Stream 2 et markedsfinansieret projekt. Det økonomiske rationale bag Nord Stream 2 er at sikre, at Europa modtager gas, der er prissat tilstrækkelig konkurrencedygtigt. Af ovennævnte grunde håber Wintershall på en fair dansk godkendelsesproces og dermed en godkendelse af Nord Stream 2 projektet til gavn for den fremtidige gasforsyning til Europa.

Opsummering

- EU behøver mere importeret gas tidligere end forventet.
- Rørledninger og terminaler er muligheder, ikke forpligtelser.
- Som finansiel investor er Nord Stream 2 et markeds finansieret projekt
- Vi håber på en fair dansk godkendelses-proces.

Tak for opmærksomheden